

محل مهر یا امضای مدیر	جمهوری اسلامی ایران اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۵ تهران
ساعت امتحان: وقت امتحان: تاریخ امتحان: ۱۳۹۹ / ۱۰ / تعداد برگ: ۲ برگ	ش صدلی(ش داوطلب): نام واحد آموزشی: دبیرستان رسول اکرم(ص) نام و نام خانوادگی: سوالات امتحان: فارسی ۱ نام دایر: کلاس: رشته: دیماه ۱۳۹۹

پاسخ سوالات در روی برگ سوال نوشته شود. نیاز به پاسخنامه سفید ندارد. پاسخنامه سفید داده شود.

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف- پیران قبیله خویش را حرمت دار، ولیکن به ایشان مولج مباش.

ب- ما را دَمَکی زیادت تر در گرمابه بگذار تا شوخ از خود باز کنیم.

پ- فکّ زیرین را پیمود و در آخَره ماند.

ت- شادی در این قصّه بسیار بود و خیردهنده از او مَلِک جَبّار بود.

ث- وین بوم محنت از پی آن تا کُنَد خراب / بر دولت آشیان شما نیز بگذرد

ج- هیچ فرمانروا را ندیده بودم که پای افزاری وصله‌دار به پا کند

۲- از میان گروه کلمه‌های زیر املای چهار واژه نادرست است. شکل صحیح هر یک را بنویسید.

ثمره معین - سفیر گلوله - نشست و برخواست - فروغ و روشنی - غرابت و خویشاوندی - اسرار حق - یال و قارب

۳- املای درست را انتخاب کنید.

- ای مفتخر به (طالع / تالع) مسعود خویش / تأثیر اختران شما نیز بگذرد
- گفتم زمان عشرت دیدی که چون سرآمد / گفتا خموش حافظ کاین (غصّه / قصّه) هم سرآید

۴- برای واژه فراغ یک مترادف و یک هم خانواده بنویسید.

۵- تفاوت معنای واژه «نیست» در مصراع زیر را توضیح دهید.

- هیچ دینی نیست که وام‌دار تو نیست

۶- جدول را کامل کنید.

فعل	ماضی نقلی	مضارع التزامی
می‌گفتم		

۷- در هر یک از نمونه‌های زیر، یک وابسته پیشین بیابید و نوع آن را بنویسید.
الف) هر شادی که بازگشت آن به غم است آن را شادی مشمر.
ب) شبی که آن اتفاق افتاد ما به صدای در از خواب پریدیم.

۸- نوع «واو» را در عبارات زیر مشخص کنید. (عطفی، ربطی)
الف) چون به بصره رسیدیم از برهنگی و عاجزی به دیوانگان مانده بودیم.
ب) نقش‌بندی‌اش دلگشا بود و رنگ را نگارین می‌ریخت.

۹- نقش واژگان مشخص شده را بنویسید.
• شیخ بفرمود تا آن روز، موشی بگرفتند و در حُقه کردند.

۱۰- نوع ساخت واژه‌های زیر را بنویسید.

الف) شادکامی :
ب) معاملات:

(ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱- متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

• این قصه عجیب‌ترین قصه‌هاست؛ زیرا که در میان دو ضد جمع بود؛ هم فرقت بود و هم وصلت؛ هم محنت بود، هم شادی؛ هم راحت هم آفت؛ هم وفا بود، هم جفا.
الف) کدام نوع از روابط معنایی واژه‌ها، بر زیبایی این نوشته افزوده است؟

ب) یک سجع در این نوشته بیابید؟

۲- در مصراع دوم بیت زیر، «سر به گریبان بردن» چه آرایه ای دارد؟ منظور از آن چیست؟

• در بر من، ره چو به پایان برد از خجلی سر به گریبان برد

۳- در بیت زیر معانی مختلف ایهام مشخص شده را بنویسید.

• خانه زندان است و تنهایی ضلال هر که چون سعدی گلستانیش نیست

۴- در مصراع «کزه مه شیرین سخنی گوش ماند»، قسمت مشخص شده چه آرایه دارد؟

۵- در عبارت «دانا چو طبله عطّار است خاموش و هنر‌نمای»، مشبه و مشبه‌به را مشخص کنید.

۶ - ایات زیر را کامل کنید.

الف - باز این چه رستخیز عظیم است؟! کز زمین

ب) باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است

پ) تا خار غم عشقت آویخته در دامن

ت) با یاد تو افتادم از یاد برفت آنها

(ب) قلمرو فکری (۸ نمره)

۱ - عبارات و سروده‌های زیر را به فارسی روان بنویسید.

الف) دستت خیلی قوت دارد.

ب) تدبیر برادران، بر خلاف تقدیر رحمان آمد.

پ) نقش‌بندی‌اش دلگشا بود و رنگ را نگارین می‌ریخت.

ت) این مرد پارسی وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.

ث) بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغ‌دان شما نیز بگذرد

ج) گفتم که بوی زلفت گمراه عالم کرد / گفتا اگر بدانی، هم اوت رهبر آید

۲ - در بیت زیر، مقصود شاعر از «رمه» و «چوپان گرگ طبع» چیست؟

• ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد

۳ - منظور شاعر از «به بی وزنی افتادن» در بیت زیر چیست؟

• شعر سپید من، روسیاه ماند / که در فضای تو / به بی وزنی افتاد

۴ - مَثَل «گندم‌نمای جو فروش مباش»، آدمی را از چه کاری برحذر می‌دارد؟

۵ - در درس «جمال و کمال»، به چه دلایلی نویسنده معتقد است که، مَثَلِ قرآن، مَثَلِ آب روان است؟

۶ - در بیت «در بن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری»، منظور از پرده نیلوفری چیست؟

۰.۵

۷ - در بیت زیر، چرا شاعر پیشانی علی(ع) را به کتاب خداوند تشبیه کرده است؟

۰.۵

• چگونه شمشیری زهر آگین / پیشانی بلند تو - این کتاب خداوند - را از هم می گشاید

۸ - در بیت زیر به کدام صفات خداوند اشاره شده است؟

۰.۵

• تویی رزاق هر پیدا و پنهان / توی خلاق هر دانا و نادان

limoonad
Education For All